

Zet het reizigersbelang nu eens voorop

DEN HAAG

In het eindrapport van de Fyra-commissie staan veel aanbevelingen voor de toekomst. Want de reiziger mag nooit meer de dupe worden van overheid, politici en NS die louter aan zichzelf denken. Welke lessen zijn er te leren?

EDWIN VAN DER AA

Les 1: Spoorproject mag nooit alleen om geld draaien

Toen het eerste kabinet-Kok koos voor openbare aanbesteding voor de flitstrein naar Brussel dreigde het gevaar al dat niet de kwaliteit voorop zou staan, maar de prijs. Daar kwam bij dat de relaties tussen NS en Staat beroerd waren. Beide partijen verloren zich in een destructief onderhandelingspel om het recht op de HSL-Zuid te mogen rijden, waardoor later moest worden beknibbeld op de aanschaf van de treinen.

Les 2: Treinen inspecteer je niet louter op papier

De enquêtecommissie noemt de gevolgde procedure over de toelating van treinen op ons spoor 'ontluisterend'. Ze moesten veilig zijn, maar de verantwoordelijke Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) opereerde veel te terughoudend. Inspecties vonden alleen plaats op papier, de ingehuurd keuringsinstantie kreeg te veel vertrouwen en signalen over gebreken werden genegeerd. Het schokkende verhoor van Jenny Thunnissen - de hoogste baas bij de ILT, die totaal niets bleek te weten over keuringen in de praktijk - gaf aan dat de inspectie op de schop moet.

Les 3: Informeer de Kamer altijd

tijdig en volledig

Diverse bewindslieden in eerdere kabinetten hebben de Tweede Kamer ontijdig, onvolledig of onjuist geïnformeerd als het om de spoorlijn HSL-Zuid of de Fyra ging. Ze gaven een onjuiste voorstelling van zaken, zetten de Kamer voor het blok of misleidden het parlement zelfs. Dus moet de Kamer voortaan zorgen dat de informatievoorziening vanuit het kabinet beter verloopt.

Les 4: Als de ene vervoerder faalt, durf dan voor een ander te kiezen

De NS kreeg het niet gedaan een goede snelle trein te bestellen, die op tijd te laten rijden en hem op het spoor te houden. Daarnaast viel de organisatie achter de hsl bijna om, zodat de overheid moest inspringen om een faillissement te voorkomen. Toch ging het kabinet voor een alternatief voor de falende Fyra weer in zee met de NS. Andere grote vervoerders klopten tevergeefs aan met hun mooie voorstellen. Gewoon, omdat staatssecretaris Mansveld te bang was om helemaal opnieuw te beginnen en die kosten torenhoog konden uitpakken. Dus werd het verlies vanwege het NS-geklungel maar genomen.

Les 5: Bezint eer gij begint

Of het nu gaat om de verlaten HSL-Zuid met betonrot of de eeuwigdurende Amsterdamse Noord-Zuidlijn, politici mogen wel eens beter nadenken voor ze burgers opzadelen met financiële risico's en zware overlast. Want wij zijn een land dat voorop wil lopen met vernieuwingen, maar zo pakken we ook kinderziektes mee. En uiteindelijk ligt de dader vaak al op het kerkhof tegen de tijd dat misstanden aan de kaak worden gesteld. Ellende die met een nuchtere houding en gedegen

onderzoek vaak voorkomen kan worden, zodat de reiziger niet langer de dupe is.